

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve

Številka: 060-06-4/2018
Ljubljana, 13. 3. 2018

Osnutek

Z A P I S N I K

4. seje Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve, ki je bila v torek, 13. marca 2018, ob 14.00 uri, v malem salonu, Tomšičeva 5, Ljubljana.

Seja se je začela ob 14.00 uri in zaključila ob 16.00 uri.

Prisotni:

- predsednik: Bojan Kekec
- podpredsednik: Igor Antauer
- člani: Samer Khalil, Davorin Terčon, Bogomir Vnučec, mag. Peter Požun, Bojana Potočan, mag. Miroslav Ribič, Branko Šumenjak, mag. Igor Velov

Opravičeno odsotni:

- prof. dr. Branka Kalenič Ramšak in Franc Kangler

Ostali prisotni:

- dr. Zoran Stančič, Predstavništvo Evropske komisije v Republiki Sloveniji
- Mitja Košmrl, Predstavništvo Evropske komisije v Republiki Sloveniji
- Irena Roštan, Ministrstvo za finance
- Leon Brčina, Ministrstvo za finance

D n e v n i r e d:

1. Strategija Evropske komisije za verodostojno širitveno perspektivo in okrepljeno sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom
2. Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2017/825 z namenom povečanja finančnih sredstev programa za podporo strukturnim reformam in prilagoditve njegovega splošnega cilja, EPA 2655-VII, EU U 792
3. Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o bonitetnih zahtevah za investicijska podjetja ter o spremembi uredb (EU) št. 575/2013, (EU) št. 600/2014 in (EU) št. 1093/2010, EPA 2656-VII, EU U 793
4. Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o bonitetnem nadzoru investicijskih podjetij ter o spremembi direktiv 2013/36/EU in 2014/65/EU, EPA 2659-VII, EU U 794

5. Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga direktive Sveta o določbah za krepitev fiskalne odgovornosti in srednjeročne proračunske usmerjenosti v državah članicah, EPA 2660-VII, EU U 795
6. Poročilo o Medparlamentarni konferenci o skupni zunanji in varnostni ter varnostni in obrambni politiki (SZVP/SVOP)¹
7. Odobritev zapisnika 3. redne seje komisije

Ad 1)

Dr. Zoran Stančič je članom komisije predstavil Strategijo Evropske komisije za verodostojno širitveno perspektivo in okrepljeno sodelovanje Evropske unije z Zahodnim Balkanom. Člani komisije so v razpravi opozorili predvsem na neenak položaj v katerem so se znašle države pristopnice v razmerju do nekaterih držav članic pri reševanju medsebojnih mejnih vprašanj in predvsem na možnost blokiranja vstopa določenim državam, ki nimajo razrešenih mejnih vprašanj z državami članicami. Člani komisije so opozorili na vlogo Evropske komisije pri reševanju vprašanja implementacija Arbitražne odločitve in izrazili obžalovanje nad njeno neaktivnostjo na tem področju. Pri tem so na predstavnika Evropske komisije v Republiki Sloveniji naslovili tudi vprašanje glede pravnih sredstev, ki so na voljo Evropski komisiji zoper države članice, ki ne spoštujejo temeljne vrednote evropske skupnosti. Glede na to, da se Evropska unija v zadnjem času sooča z nespoštovanjem vladavine prava v dveh državah članicah je člane komisije zanimalo kdaj in kako se Evropska komisija odloča za sankcije kot je odvzem glasovalne pravice. Člani komisije so v razpravi opozorili na pomen regije Zahodnega Balkana za varnost in stabilnost celotnega Balkana in širše, pri čemer so izrazili zaskrbljenost nad neaktivnostjo Evropske komisije pri razreševanju vseh odprtih vprašanj v regiji in jo pozvali k enaki obravnavi tako držav članic kot držav pristopnic. Izpostavili so primer Makedonije in nujnost večje aktivnosti Evropske komisije pri razrešitvi konflikta o imenu države. Opozorili so, da ravno regija Zahodnega Balkana predstavlja priložnost za slovensko zunanjo politiko, ki lahko izkušnje, ki jih je pridobila pri sobivanju v skupni državi uporabi za pomoč državam pri pristopu v Evropsko unijo in večjo aktivacijo drugih držav članic za sodelovanje z omenjeno regijo. Člani komisije so opozorili, da Evropska unija po izstopu Združenega kraljestva potrebuje lastno vojsko zato bo v prihodnosti potrebno posebno pozornost nameniti tudi varnostnim vprašanjem oziroma oblikovanju t.i. »skupne vojske«. Na predstavnika Evropske komisije v Sloveniji je bilo naslovljeno tudi vprašanje o možnosti Kosova kot perspektivni državi za širitev Evropske unije, saj si države članice Evropske unije niso enotne niti glede priznanja omenjene države.

Ad 2)

Komisija je obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2017/825 z namenom povečanja finančnih sredstev programa za podporo strukturnim reformam in prilagoditve njegovega splošnega cilja (v nadaljevanju: predlog stališča), ki ga je Državnemu zboru na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o sodelovanju med

¹ Razširitvena točka

Državnim zborom in Vlado Republike Slovenije v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15) posredovala Vlada Republike Slovenije.

Uvodno predstavitev je podala mag. Irena Roštan generalna direktorica Direktorata za proračun na Ministrstvu za finance. Pojasnila je, da se program za podporo strukturnim reformam za obdobje 2017-2020 izvaja od 20. maja 2017, njegov proračun pa znaša 142,8 milijona EUR. Program je bil vzpostavljen s ciljem krepitev zmogljivosti držav članic za pripravo in izvajanje upravnih in strukturnih reform za ohranjanje rasti, vključno z uporabo pomoči za uspešno in učinkovito uporabo skladov Unije. Evropska komisija je glede na večje potrebe po financiranju in zagotavljanju podpore za izvajanje strukturnih reform ter na potrebo po podpiranju držav članic, ki nameravajo uvesti evro, pri pospešitvi procesa realne konvergence ter razvoju odpornejših gospodarskih in socialnih struktur sprejela zavezo, da bo povečala proračun programa za 80 milijonov EUR za obdobje 2019-2020 tako, da bi skupna sredstva znašala 222,8 milijona EUR. Po sedanjem predlogu bi Slovenija po načelu prerazporeditve lahko prispevala do 0,3% sredstev, kar zneso 240.000 EUR za obdobje 2019-2020.

Člani komisije pozdravljajo aktivnosti Evropske komisije na področju izvajanja projektov za podporo strukturnih reform in aktivnosti oz. projekte, ki jih Slovenija financira iz omenjenega programa. Glede na to, da se program za podporo strukturnim reformam izvaja šele od leta 2017 je člane komisije dodatno zanimalo predvsem koliko predlogov za črpanje sredstev namenjenih projektom za podporo strukturnim reformam je že vložila Republika Slovenija in koliko sredstev ji je bilo iz tega naslova odobrenih. Na podlagi informacije o izredno visokem številu prijavljenih in posledično zavrženih projektov so člani komisije predstavnicu ministrstva povprašali še o področjih na katerih je mogoče financiranje iz omenjenega programa in kriterijih, ki se upoštevajo pri dodelitvi finančne podpore omenjenim projektom. Glede na to, da je pri dodeljevanju finančnih sredstev potrebna posebna previdnost so člani komisije opozorili tudi na vprašanje izvajanja nadzora nad porabo dodeljenih finančnih sredstev programa za podporo strukturnim reformam.

* * *

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve je soglasno sprejela **mnenje**, da podpira Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2017/825 z namenom povečanja finančnih sredstev programa za podporo strukturnim reformam in prilagoditve njegovega splošnega cilja.

* * *

Za poročevalca je bil določen član komisije Bogomir Vnučec.

Ad 3)

Komisija je obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o bonitetnih zahtevah za investicijska podjetja ter o spremembi uredb (EU) št. 575/2013, (EU) št. 600/2014 in (EU) št. 1093/2010 (v nadaljevanju: predlog stališča), ki ga je Državnemu zboru na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado Republike

Slovenije v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15) posredovala Vlada Republike Slovenije.

Uvodno predstavitev je podal Leon Brčina z Ministrstva za finance. Pojasnil je, da je namen predloga uredbe predvsem zagotoviti, da za investicijska podjetja veljajo kapitalske, likvidnostne in druge ključne bonitetne zahteve ter ustrezne nadzorniške ureditve, ki so prilagojene njihovemu poslovanju, vendar so dovolj stroge, da zagotovijo stabilnost finančnih trgov EU. Cilj predlogov je odpraviti težave obstoječega okvira ter hkrati olajšati začetek opravljanja in opravljanje dejavnosti investicijskih podjetij, kadar je to mogoče. S tem predlogom se predvideva razdelitev investicijskih podjetij v tri razrede, glede na različne profile tveganj tako, da bodo bonitetne zahteve prilagojene velikosti, naravi in zapletenosti posameznega investicijskega podjetja.

Člani komisije podpirajo ustrežnejše in na tveganja občutljivejše zahteve za investicijska podjetja. Obenem je člane komisije zanimalo na podlagi česa je bila narejena ocena učinka omenjenega predloga uredbe in kakšna so pričakovanja glede posledic sprejete uredbe.

* * *

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve je soglasno sprejela **mnenje**, da podpira Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o bonitetnih zahtevah za investicijska podjetja ter o spremembi uredb (EU) št. 575/2013, (EU) št. 600/2014 in (EU) št. 1093/2010.

* * *

Za poročevalca je bil določen član komisije Bogomir Vnučec.

Ad 4)

Komisija je obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o bonitetnem nadzoru investicijskih podjetij ter o spremembi direktiv 2013/36/EU in 2014/65/EU (v nadaljevanju: predlog stališča), ki ga je Državnemu zboru na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado Republike Slovenije v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15) posredovala Vlada Republike Slovenije.

Uvodno predstavitev je podal gospod Leon Brčina iz Ministrstva za finance, ki je pojasnil, da je cilj predloga odpraviti težave obstoječega okvira ter hkrati olajšati začetek opravljanja in opravljanje dejavnosti investicijskih podjetij, kadar je to mogoče. V predlogu direktive so določene zahteve v zvezi z imenovanjem bonitetnih nadzornikov, ustanovnim kapitalom investicijskih podjetij, nadzorniškimi pooblastili pristojnih organov in njihovimi orodji za bonitetni nadzor investicijskih podjetij ter zahteve glede objav na področju bonitetne ureditve. Predlog direktive zaradi davčne preglednosti in spodbujanja družbene odgovornosti, določajo zahteve po razkritju določenih informacij, med drugim informacije o ustvarjenih dobičkih, plačanih davkih in prejetih javnih subvencijah.

* * *

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve je soglasno sprejela mnenje, da podpira Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga direktive Evropskega

parlamenta in Sveta o bonitetnem nadzoru investicijskih podjetij ter o spremembi direktiv 2013/36/EU in 2014/65/EU.

* * *

Za poročevalca je bil določen član komisije Bogomir Vnučec.

Ad 5)

Komisija je obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga direktive Sveta o določbah za krepitev fiskalne odgovornosti in srednjeročne proračunske usmerjenosti v državah članicah (v nadaljevanju: predlog stališča), ki ga je Državnemu zboru na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado Republike Slovenije v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15) posredovala Vlada Republike Slovenije.

Uvodno predstavitev je podala mag. Irena Roštan generalna direktorica Direktorata za proračun na Ministrstvu za finance. Pojasnila je, da je namen predloga, da komplementarno s Paktom za stabilnost in rast omogoči utrditev preudarnih fiskalnih politik oz. preudarne ravni javnega dolga. Nova ureditev bi, v primerjavi s sedanjo ureditvijo, poenostavila pravni okvir in zagotovila bolj učinkovito in sistematično spremljanje izvajanja in uveljavljanja fiskalnih pravil tako na ravni Evropske unije kot na nacionalni ravni. V predlogu je za države članice določena obveznost, da morajo vzpostaviti okvir z zavezujočimi in trajnimi numeričnimi fiskalnimi pravili, ki so sicer skladna s fiskalnimi pravili določenimi v okviru Evropske unije. Pojasnila je, da ima Slovenija v nacionalni zakonodaji v veliki meri že sprejeto zakonodajo, ki to področje ustrezno ureja in jo tudi izvaja. Ravno zato menijo, da predlog direktive ne predstavlja dodane vrednosti. Ključni razlog za zadržanost Slovenije pri sprejemu predloga direktive je ugotovitev, da predlog direktive presega določbe Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v EMU in poleg obveznosti določenih s pogodbo zahteva, da se v nacionalna fiskalna pravila vključi zaveza o določitvi srednjeročnega fiskalnega cilja in omejitve izdatkov na podlagi merila rasti odhodkov iz Pakta za stabilnost in rast za celotno obdobje trajanja mandata vlade. Obenem iz predloga direktive ni jasno razviden vzrok zaradi katerega določbe Pakta za stabilnost in rast niso ustrezne za doseg omenjenega cilja in ni predstavljena dodana vrednost predlaganega ukrepa. Ravno to pa so tudi razlogi za predlagano podajo preučiitvenega pridržka.

Člani komisije podpirajo ukrepe, ki krepijo fiskalno odgovornost in srednjeročno proračunsko usmeritev v državah članicah. Glede na dvome, izražene v predlogu stališča, člani komisije podpirajo izraženi preučiitveni pridržek, saj menijo, da morajo biti fiskalna pravila prilagojena posameznim državam članicam na način, da jim omogočajo gospodarsko rast. Člane komisije je glede na podan pridržek zanimalo tudi stališče drugih držav do predloga stališča.

* * *

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve je soglasno sprejela **mnenje**, da podpira Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga direktive Sveta o določbah za krepitev fiskalne odgovornosti in srednjeročne proračunske usmerjenosti v državah članicah.

* * *

Za poročevalca je bil določen član komisije Bogomir Vnučec.

Ad 6)²

Komisija je obravnavala Poročilo o Medparlamentarni konferenci o skupni zunanji in varnostni ter varnostni in obrambni politiki (SZVP/SVOP). V Sofiji je od 15. 2. do 17. 2. 2018, v okviru bolgarskega predsedovanja Evropski uniji, potekala Medparlamentarna konferenca o skupni zunanji in varnostni/ varnostni in obrambni politiki EU, katere se je v imenu Državnega sveta Republike Slovenije udeležil podpredsednik Komisije za mednarodne odnose in evropske zadeve Igor Antauer. Konference se s strani Državnega zbora Republike Slovenije in ni udeležil nihče, prav tako na zasedanju ni bilo slovenskih poslancev v Evropskem parlamentu, kar je glede na njihove delovne obveznosti moč razumeti, a bi bilo dobro, da bi se zasedanja udeležili, saj bi Slovenija lahko igrala pomembno vlogo na področju Zahodnega Balkana, katerega perspektiva je bila ena izmed osrednjih tem konference. To poudarjamo predvsem zato, ker so bile na konferenci prisotne veliko številčnejše delegacije držav Zahodnega Balkana, še posebej iz Republike Hrvaške.

Pred začetkom zasedanja se je podpredsednik udeležil sestanka vodji delegacij, kjer so udeleženci sooblikovali skupno izjavo glede vsebinskih tem zasedanja.

Konferenca je imela sledeči dnevni red:

1. Prednosti in strategije Evropske unije na področju skupne zunanje in varnostne politike ter skupne varnostne in obrambne politike
2. Pospeševanje reform z ozirom na evropsko perspektivo za Zahodni Balkan
3. Delavnice:
 - a. Strateška energetska in prometna povezljivost na Zahodnem Balkanu
 - b. Strategija za Podonavje
 - c. Odnosi med Evropsko unijo in Kitajsko.
4. SVOP – implementacija globalne strategije EU za zunanjo in varnostno politiko
5. Aktualno stanje v črnomoški regiji.

Prednosti in strategije Evropske unije na področju skupne zunanje in varnostne politike ter skupne varnostne in obrambne politike je na konferenci predstavila Frederica Mogherini, visoka predstavnica Evropske unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter podpredsednica Evropske komisije. Izpostavila je pomen pretoka informacij med nacionalnimi parlamenti in Evropskim parlamentom. Politika namreč ni le stvar vlad in Evropskega parlamenta, ampak pri njenem oblikovanju pomembno vlogo igrajo tudi nacionalni parlamenti. EU ima vsa sredstva, ki so potrebna, da nastopa kot globalni igralec, in prispeva k stabilnosti znotraj svoje regije in preko njenih meja. Vse to pa zahteva poglobitev sodelovanja in usklajevanja med institucijami EU in državami članicami. Treba je okrepiti tudi sodelovanje z drugimi globalnimi in regionalnimi silami. Poudarila je, da je v zadnjih 5-6 mesecih prišlo do pomembnih premikov. Glede na obrambni proračun EU predstavlja drugo velesilo na svetu, problem ostaja, da se sredstva porabljajo zgolj nacionalno. Zaveze, ki jih je sprejelo 25 držav članic Evropske unije (vse razen, Danske, Malte in Združenega kraljestva) v okviru stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO) so pravno

² Razširitvena točka

zavezujoče. Sodelujočim državam bo pomagalo, da skupaj razvijajo obrambne zmogljivosti, vlagajo v skupne projekte ter krepijo operativno pripravljenost in prispevek svojih obrambnih sil. Države članice morajo ravnati kar se da ambiciozno. Seznam sedemnajstih projektov, ki se bodo izvajali v njegovem okviru se dotika tudi dolgov, učinkovite porabe sredstev in krepitve oboroženih sil. Na tem mestu je treba v omeniti Usklajen letni pregled na področju obrambe (CARD), na podlagi katerega bodo državne članice imele možnost slediti ter primerjati svojo stroškovno porabo in Evropski obrambni sklad, ki omogoča naložbe v skupne raziskave in skupni razvoj obrambne opreme in tehnologij. Sklad sestavljata dela, ki se sicer dopolnjujeta, a se razlikujeta po pravni strukturi in proračunskih virih (raziskovalni del in zmogljivostni del). Podpreti je treba vsa prizadevanja za povečanje obrambnih zmožnosti preko investicij in okrepiti sodelovanje z evropskimi obrambnimi industrijami, ki bodo na voljo vsem državam članicam, z namenom razvoja boljše odzivnosti na krize in vojaške grožnje. Na podlagi vsega navedenega se bo lahko oblikovala skupna varnostna politika EU. Kar EU potrebuje je skupni pristop in od časa do časa vojaško komponento.

Glede odnosa med Evropsko unijo in NATOm je visoka predstavnica poudarila, da Evropska unija v prvi vrsti ni vojaška zveza, a lahko pomaga. Treba je vzeti v ozir avtonomnost vsake od obeh organizacij. Tako je treba pozdraviti nove predloge za sodelovanje med EU in NATOm na področjih hibridnih groženj, boja proti terorizmu, kibernetске varnosti, čezmejne vojaške mobilnosti v Evropi in pomorske varnosti. Sodelovanje med obema organizacijama se mora spodbujati na področju operativnega sodelovanja, industrije in raziskav, krepitve zmogljivosti kot tudi na področju izgradnje kapacitet in krepitve vzdržljivosti v sosednjih državah. Potrebno se je zavedati večje odgovornosti pri obrambi Evrope in odzivu na zunanje krize, ob tem pa poglobiti sodelovanje z NATOm. Treba je okrepiti tudi notranjo vzdržljivost EU pri ukvarjanju s hibridnimi grožnjami, kibernetško varnostjo, varovanjem ključne infrastrukture, strateškega komuniciranja in bojem proti terorizmu. Povezava med Evropsko unijo in NATOm je glavni steber obrambne politike.

Evropski obrambni agenciji se mora zagotoviti potrebne finančne in človeške vire. Bojne skupine EU lahko predstavljajo uporabno orodje za uresničevanje varnostne in obrambne politike, treba je izkoristiti ves njihov potencial. Države članice morajo v ta namen zagotoviti učinkovito financiranje. Ustanoviti je treba štab, ki bi združeval nedavno ustanovljen vojaško zmogljivost za načrtovanje in izvajanje operacij (MPCC) in obstoječo civilno zmogljivost za načrtovanje in izvajanje operacij (CPCC), da bi se vodile vojaške in civilne misije z ene centralne civilno-vojaške institucije. Potrebne je več učinkovitosti pri načrtovanju vojaških misij in tu je potrebna pomoč parlamentov. Treba je združiti vire, potrebne je več solidarnosti. Glede razmer na Cipru je dejala, da je Ciper država članica in da je pri vseh odločitvah in potezah solidarnost ključnega pomena. Zahteve in dejanja so jasna, Turčija se mora vzdržati vsakršnega ravnanja, ki ogroža varnost katerekoli državne članice Evropske unije. Tako je treba poiskati pravno rešitev ciprskega vprašanja. Glede regije Afrin je poudarila, da morajo biti vse vojaške akcije usmerjene v preprečevanje konfliktov. Glede stanja na Zahodnem Balkanu je dejala, da to zahteva dober integracijski načrt celotne regije. Zgolj z dobrim strateškim načrtom lahko dosežemo rezultate. Glede širitvene politike na tem področju je dejala, da leto 2025 predstavlja perspektivo in ne končni rok. Treba je upoštevati regionalni vidik.

V nadaljevanju so se udeleženci obravnavali reforme za Zahodni Balkan. Svoja stališča so v govorih predstavili Ekaterina Zaharieva, namestnica ministra za reformo sodstva in ministrica za zunanje zadeve Republike Bolgarije, Eduard Kukan, predsednik Delegacije pri stabilizacijsko-pridružitvenem parlamentarnem odboru EU-Srbija v Evropskem parlamentu in Thomas Mayr-Harting, izvršni direktor za Evropo in Centralno Azijo pri Evropski službi za zunanje delovanje (ESZD). V tem trenutku imajo Črna gora, Srbija, Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija in Albanija status kandidatke, Bosna in Hercegovina ter Kosovo pa sta potencialni državni kandidatki (vlogo za članstvo sta vložili v začetku leta 2016). Pristopna pogajanja in odpiranje poglavij je že steklo s Črno goro in Srbijo.

Gospa Zaharieva je v nagovoru poudarila, da je treba pomisliti kako uresničiti reforme na Zahodnem Balkanu in ob tem uresničiti tudi samo evropsko perspektivo. Treba je misliti na to, kako bi izboljšali življenje ljudi v regiji. To je zadeva, ki je zelo tesno povezana z varnostjo in blaginjo Evrope. Nobenega dvoma ni, da bodo države izpolnile vse kriterije za pridružitve. Evropska unija se zanaša na to, zato je treba sredstva usmeriti v pomoč državam, da bodo izpolnile pogoje in dohitele Evropsko unijo. Pri tem je pomemben osmi koridor. Treba je povečati število delovnih mest, se povezati s podjetji in ljudmi. V tem območju trenutno obstaja 55-65 % brezposelnost. Treba se je posvetiti digitalni povezanosti. Digitalna strategija pokriva vseh šest držav, ta strategija bo imela pozitiven učinek za celotno EU. Zahodni Balkan je en izmed lepših delov sveta in ko bodo zadostili kriterijem, bodo našli svoj prostor znotraj EU. Leto 2025 predstavlja spodbudo in opozorilo, da obstaja časovna meja. Tudi zaradi notranjih izzivov obstaja negativen odnos evropskih državljanov do širitve. Treba se je zavedati, da so Köbenhavnska merila veljala in veljajo za vse. V načrtu ni nobenega spreminjanja, ki bi olajšalo, da bi jih države kandidatke in potencialne kandidatke lažje dosegle. V tem pogledu ni bistvenega pomena, kdaj jih države dosežejo, le da jih dosežejo. Če in ko bodo države razrešile vse spore, ki jih imajo s svojimi sosedi, bomo na boljšem vsi. Države morajo z izpolnitvijo zahteve pomagati EU, da EU lahko pomaga njim.

Gospod Kukan je poudaril nujnost, da širitvena politika ostane visoko na prioriteten seznamu. Pri tem pa se je treba zavedati, da so pogoji in kriteriji, ki jih določajo Köbenhavnska merila iz leta 1993 pomembna osnova in ključen del pridružitvenega procesa. Med njimi je treba izpostaviti zlasti 23. in 24. poglavje, ki se nanašata na sodstvo in temeljne pravice ter pravice, svobodo in varnost. Treba se je zavedati tudi pomena bilateralnih sporazumov. Zagotoviti je treba učinkovito delovanje parlamentarne demokracije preko sodelovanja v evropski politiki. V tem pogledu se ne smemo osredotočati na časovne roke, kar velja tudi za leto 2025, ampak na vsebino. Države morajo izpolniti vse kriterije za pridružitve. Gre za časovno usmeritev in ne nujno za dejanski čas širitve. Še vedno ostaja izziv, kako prepričati države članice, da podprejo nadaljnjo širitev. V tem pogledu morajo države Zahodnega Balkana poskrbeti, da bodo obstajali konkretni primeri, ki bodo kazali njihovo prizadevnost, na primer na področju nelegalnih migracij. Potrebujemo konkretne primere, ki kažejo na to, da spoštujejo pravila in da njihova pridružitve v EU ne bo prinesla novih problemov. Zgolj na tak način se bo javno mnenje obrnilo v prid državam kandidatkam in potencialnim kandidatkam. Države članice morajo biti pri podpori širitvi iskrene in spoštljive. Na tem mestu je treba izpostaviti tudi dejstvo, da države Zahodnega Balkana ne morejo biti v enakem prijateljskem odnosu z EU in Rusijo, morajo se odločiti, katero stran bodo izbrale. Ob vsem tem pa ne smemo

pozabiti na dejstvo, da mora biti tudi EU spoštljiva do držav Zahodnega Balkana, saj zgolj na tak način lahko dosežemo, da bodo dejansko lahko uspele doseči, kar se od njih zahteva.

Stališču gospoda Kukan-a, da leto 2025 ni zavezujoče, je pritrdil tudi gospod Mayr-Harting. Poudaril je, da v tem trenutku ni nobenega favorita, trenutno zgolj dve državi resno delata na tem, da bi zadostili pogojem. Strategija se lahko ve nekaterih delih izkaže za napačno, a treba se je zavedati, da EU stremi h krepitvi in v tem pogledu noče novih problemov. Partnerji v regiji morajo rešiti svoje probleme, se pobotati, se povezati s svojimi sosedi. Beograd in Priština morata vzpostaviti pravno zavezujoč odnos. Srbija se v nasprotnem primeru ne more pridružiti, prav tako ne Kosovo. Na Zahodnem Balkanu so potrebne temeljne spremembe. Če pogledamo vladavino prava, nobena izmed šestih držav ne dosega zahtevanih kriterijev, gre za kruto, a pomembno ugotovitev. Vodilne pobude se nanašajo na krepitev prava EU, migracije, socialno ekonomijo, digitalni program, povezljivost. Spomladi, 17. maja 2018 bo potekal Vrh EU za Zahodni Balkan, na katerem se bo ponovno potrdil zastavljeni cilj in oblikoval nov program, kako naprej. Sodelovanje in krepitev ostajata prioriteti širitvene politike. Sodelovanje je ključnega pomena za krepitev regije. Vrh EU bo dal konkretnejše odgovore, kaj lahko storimo v regiji. Rabimo mir in stabilnost, za kar si morajo prizadevati vsi partnerji v regiji. Da se EU pripravi za širitev mora tudi sama sprejeti določene institucionalne in finančne reforme. Pri širitvi mora tudi EU ravnati odgovorno. Zavedati se je treba dejstva, da EU ne bo nikoli popolna brez držav Zahodnega Balkana, zato bo morala tudi EU sprejeti potrebne spremembe. V tem trenutku nobena izmed držav ni izpolnila zahtevanih pogojev, ampak EU mora podpreti vsa njihova prizadevanja v tej smeri. Komunikacija znotraj regije tako ostaja bistvenega pomena.

Udeleženci so v razpravi poudarili, da obstaja splošna podpora perspektivi za Zahodni Balkan, a države kandidatke in potencialne kandidatke se morajo zavedati, da ne morejo sedeti na dveh stolih hkrati. Evropska integracija, regionalno sodelovanje, sprava in razrešitev bilateralnih sporov predstavljajo najboljše ukrepe pri soočanju z nevarnostmi, s katerimi se trenutno regija sooča in izvirajo iz političnih in zgodovinskih zamer. Države regije se naj ravnajo v skladu s skupno zunanjo in varnostno politiko EU. Demokracija, blaginja in stabilnost so glavne prioritete za nadaljnji razvoj regije. Države zahodnega Balkana morajo več truda usmeriti v izboljšanje socialno-ekonomskih in političnih pogojev v regiji. Krepitev socialnih in ekonomskih pravic predstavlja pomemben prispevek pri zagotavljanju varnosti. Obstaja ogromno zadev, ki jih morajo države rešiti same, tako na primer v regiji predstavlja problem velika brezposelnost mladih. Zagotovo pa je širitev smer v kateri hočemo delovati in države Zahodnega Balkana morajo vedeti kaj lahko pričakujejo od EU. Izzivi in priložnosti so veliki, tako države potrebujejo tako podporo EU kot celote kot tudi podporo posameznih držav članic. Leto 2025 predstavlja v prvi vrsti bolj orientacijsko časovno točko, a vseeno je datum, ne glede na to, pa so v prvi vrsti pomembni pogoji in zahteve, ki so jih prejele od EU. Ne smemo dajati lažnega upanja. Treba je uresničiti zastavljene strateške cilje v regiji. Zahodni Balkan je dobro področje za sodelovanje med EU in NATOM, saj sta oba prisotna v regiji. Moramo biti pripravljeni pomagati in biti bolj odprti za države Zahodnega Balkana. Glede BiH je bilo v razpravi poudarjeno, da mora vzeti v ozir pravice vseh ljudi, tudi vseh manjšin, ki živijo v regiji. Pri opazovanju Srbije pa je bilo omenjeno, da se mestoma zdi, da gre

za tekmovanje kdo ji bo dal boljšo ponudbo, a EU ni do tekmovanja in je takšen pristop je napačen.

Med predstavniki držav kandidatk se je v razpravo vključil predstavnik iz Srbije in poudaril, da ima država v načrtu prilagoditi vso zahtevano zakonodajo do leta 2021. Priznal je da sporazum med Prištino in Beogradom ne napreduje, ker Kosovo ni izpolnilo zahtev in ne sledi vsebini Bruseljskega sporazuma o normalizaciji odnosov med državama. Priština mora raziskati in rešiti tudi zadeve kot so umor Oliverja Ivanovića, voditelja civilne iniciative kosovskih Srbov in spoštovati Dublinsko uredbo, preden lahko dosežejo sporazum. Prav tako je svojo željo po dosegu vseh zahtev izrazil predstavnik Črne gore. Priznal je, da gre za zelo ambiciozen cilj, a so prepričani, da bodo premostili vse ovire in v končni fazi zadani cilj dosegli pred letom 2025. Predstavnica Albanije je poudarila, da je potreben pozitiven medsebojni odnos in da je treba delati predvsem na povezljivosti. Albanija se je odločila katerega izmed partnerjev želi in EU bi morala storiti enako.

Predstavnik Hrvaške je poudaril, da je trenutno Evropa v veliko boljšem stanju kot v preteklosti. Območje Zahodnega Balkana pa je krhko in mora pred pridružitvijo postati stabilnejše. Države morajo postati dobro delujoče in imeti razvito ekonomijo ter ravnati v skladu z vladavino prava. Prav vladavina prava namreč zagotavlja funkcioniranje držav. Pri tem so izpostavili volilno zakonodajo v BiH.

V okviru zasedanja so potekale tudi delavnice na temo: Strateške energetske in prometne povezljivosti na Zahodnem Balkanu; Strategije za Podonavje, Odnosov med Evropsko unijo in Kitajsko. Podpredsednik Komisije za mednarodne odnose in evropske zadeve Igor Antauer se je udeležil delavnice Strategija za Podonavje. Svetovalka Neža Dular pa se je udeležila delavnice Strateška energetska in prometna povezljivost na Zahodnem Balkanu.

Strateška energetska in prometna povezljivost na Zahodnem Balkanu

Udeležence sta nagovorila gospod Goran Svilanović, generalni sekretar Sveta za regionalno sodelovanje in srbski zunanji minister med leti 2000 in 2004 in Zhecho Stankov, namestnik ministra za energijo Republike Bolgarije. Prvi je poudaril, da ni nujno, da se vse zadeve v regiji rešujejo s pomočjo EU. Sredstva lahko pridejo iz različnih strani. Čeprav so evropske investicije dobrodošle, bodo določena sredstva prišla tudi iz Kitajske in Rusije. Ideja je, da se sredstva ne glede na to od kod prihajajo, porabijo za projekte, ki so usklajeni z EU in tako poveča povezljivost z EU. Sprejemati je treba odločitve, ki so kompatibilne z odločitvami, ki jih bodo države sprejemale tudi kot članice EU. Treba si je prizadevati za prost pretok storitev, za kompetitivnost, harmonizacijo naložbenih politik v regiji, mobilnost, digitalno partnerstvo, standardizacijo poklicnih standardov, popolno priznanje diplom, kar bo doprineslo k mobilnosti strokovnjakov. Gospod Stankov se je v svoji predstavitvi osredotočil predvsem na pet dimenzij regionalne integracije EU. Poudaril je, da je treba poiskati več virov za energijsko učinkovitost. Zavedati se je treba tudi dejstva, da se tekmovalnost in pravične cene lahko dosežejo zgolj prek boljše povezljivosti.

V razpravi so udeleženci izpostavili problematiko zaposlovanja mladih v regiji. Pri čemer posebnost v regiji predstavlja dejstvo, da o selitvi iz regije ni zgolj ideja mladih. Za premike se odločajo v večini osebe po štiridesetem letu, ki imajo povezave, so

izobražene in njihov zaslužek presega 2000 evrov. V regiji so vidni premiki in izboljšave, a te so majhni, če jih primerjamo z napredkom drugje.

Strategija za Podonavje

Na delavnici so najprej govorili Gábor Jenei, nacionalni koordinator Strategije za Podonavje na ministrstvu za zunanje zadeve in trgovino Madžarske, Rozália – Ibolya Biró, predsednica odbora za zunanjo politiko v Poslanski zbornici Romunije in Denitsa Nikolova, namestnica ministra za regionalni razvoj in javna dela Republike Bolgarije.

Gospod Jenei je naprej predstavil Podonavsko regijo, v kateri je štirinajst držav, od tega devet članic EU (Nemčija, Avstrija, Slovaška, Republika Češka, Madžarska, Bolgarija, Romunija, Slovenija in Hrvaška) in pet nečlanic (Srbija, BiH, Črna Gora, Ukrajina in Moldavija). Strategija za Podonavje predstavlja platformo za sodelovanje v podonavski regiji, v kateri živi 115 milijonov prebivalcev. Temelji na treh osnovnih tematskih stebrih, in sicer:

- 1.) povezljivost in komunikacija (transport, navigacija, povezana infrastruktura in energija)
 - 2.) okoljska zaščita, preprečevanje tveganj (na prvem mestu zaščita pred poplavami) in vzdržna uporaba naravnih virov
 - 3.) socialni, ekonomski in institucionalni razvoj ter krepitev regionalnega sodelovanja.
- Strategija opredeljuje 11 prioritet s projekti, ki se bodo uveljavili. Vsako prioriteto področje vodita dve državi kot koordinatorja prioritete področja. Trenutno vodi donavsko strategijo od oktobra 2017 in še 12 mesecev Bolgarija. V oktobru 2018 prevzema vodenje Romunija.

Gospa Nikolova je poudarila, da so vsi udeleženci predstavniki držav enakopravni. Trudijo se pospeševati strateške investicije, še vedno pa so razlike med strategijo in potrebnimi viri za njeno izvedbo. Bolgarija si želi dati velik poudarek razvoju turizma in kulture.

Gospa Biró je imela sicer daljši, precej politično obarvan uvod, ki se je zelo ukvarjal s trenutnim neugodnim stanjem v Črnem morju. V tistem delu, ki se je bolj usmeril na področje Podonavja, pa je poudarila, da bi bilo treba spodbuditi koordinacijo v regiji. Države članice in nečlanice s svojimi aktivnostmi precej prispevajo k večjemu razvoju in stabilnosti. Razvoj infrastrukture je predpogoj za boljše sodelovanje med državami v tej regiji ter predpogoj za večje investicije in ekonomsko rast. V obdobju, ki ga obravnava informacija, ki smo jo prejeli je za regijo namenjenih 40 milijonov evrov, predvsem skozi projekte Interreg Europe, ki ponuja priložnost regionalnim in lokalnim javnim oblastem v Evropi, da v praksi delijo ideje in izkušnje o javni politiki, in na ta način izboljšujejo strategije za svoje državljane in skupnosti.

V razpravi je bilo poudarjeno, da je v Podonavju bistveno več potreb kot 40 milijonov evrov in da ta sredstva v celotnem investicijskem potencialu pomenijo res malo denarja. Eden izmed govorcev je povedal, da 50 km železniške povezave v eni od držav regije stane približno 50 milijonov evrov.

V razpravo se je aktivno vključil tudi gospod Antauer, se zahvalil za nazorno predstavitev in vprašal, kako je s povezavami med različnimi projekti EU, saj je

istočasno v okviru istega dogodka tekla delavnica glede Strateške energetske in prometne povezljivosti na Zahodnem Balkanu. Ker je sedem od 14 držav Strategije za Podonavje iz Zahodnega Balkana, to očitno kaže na potencialne pristope k reševanju problematike na tako občutljivem področju kot je Zahodni Balkan. Opozoril je, da mora biti cilj Strategije in njene izvedbe boljše življenje velikega števila ljudi (115 milijonov), ki živi v Podonavju. To lahko dosežemo samo tako, da bomo z ustreznim razvojem transporta, povezane infrastrukture, okolja, turizma itd. dosegli ekonomsko rast, ki bo omogočila tudi njeno stabilnost in pomoč državam Zahodnega Balkana. Poudaril je tudi, da bi morali člani Evropskega parlamenta vplivati na to, da bi bil pristop k izvedbi Strategije za Podonavje celovit in pragmatičen, saj se projekti različnih evropskih skladov podvajajo in ne dosežejo želene dodatne vrednosti.

Osrednji govorniki na temo implementacije globalne strategije EU za zunanjo in varnostno politiko so bili Gabor Iklody, direktor direktorata za krizno upravljanje in načrtovanje pri ESZD, Mihnea Motoc, namestnik vodje Evropskega središča za politično strategijo in romunski minister za obrambo med leti 2015-2017, Boyko Noev, bolgarski obrambni minister med leti 1994 in 1995 ter 1999 in 2001 in ambasador pri zvezi NATO med leti 1996 in 1999 ter prof. Todor Tagarev, minister za obrambo Republike Bolgarije leta 2013. Osrednje teme so predstavljala vprašanja kako okrepiti sodelovanje EU in zveze NATO znotraj okvirov implementirane Varšavske deklaracije, razvoj vojaških zmožnosti EU ter kibernetična obramba in strateške komunikacije.

Gospod Iklody je izpostavil, da bi morale države članice povečati naložbe v varnost. Evropa mora stremeti k večji integraciji in sodelovanju. Obramba se je znova znašla na dnevnem redu EU, pri čemer ni vse vprašanje količine denarja, ampak tudi kako ga prerazporedimo. Velik odstotek denarja, ki ga imamo porabimo nacionalno (80%). Fragmentacija je nujna. Pri tem so v veliko pomoč PESCO, ki pomaga izboljšati sodelovanje med državami, usklajen letni pregled na področju obrambe, ki omogoča jasnejši vpogled v stanje ali se trud dejansko obrestuje in Evropski obrambni sklad. V Evropi obstajajo kibernetične grožnje, tako da nimamo izbire med naložbami samo v vojsko ali samo na druga področja – moramo početi oboje hkrati.

Gospod Motoc je poudaril, da se ne projekt PESCO in ne CARD ne bi uresničila, če obramba ne bi bila na listi prioritet, s katerimi se Komisija ukvarja. Treba je doseči, da tako industrija kot vlade med seboj sodelujejo. Zavezali smo se k večjemu sodelovanju. Poraba naj ne bi bila večja, ampak boljša. Cilj je zmanjšati zmogljivostne primanjkljaje. Potrebne so naložbe v strateške cilje. Trenutno je najdlje trajajoče obdobje brez terorističnega napada. Ne bomo mogli uživati v naložbah v izobraževanje in druge stvari, če ne bomo varni. Z razvojem novih politik nismo nesocialni.

Gospod Noev je poudaril, da je obramba nova gonilna sila. Preko globalne strategije EU je treba spodbujati interese državljanov EU kot tudi vrednote in načela EU. Za uresničevanje te strategije sta potrebna predanost in podpora tako držav članic kot tudi evropskih institucij. Stabilnost in varnost naših sosedov doprinese k varnosti celotne EU.

Gospod Tagarev je izpostavil, da EU in NATO odpirata in usklajujeta načrte obrambe. Potrebno je sodelovanje na področju raziskav in obrambe. Nujna je boljša evropska obramba. Evropski parlament mora pri tem zagotavljati transparentnost.

Udeleženci so v razpravi poudarili, da je treba povečati investicije v vojsko. EU mora biti glavni akter pri obvladovanju razmer, ne zgolj glede na bojno moč, ampak predvsem pri zagotavljanju, da je ta poslana na pravo mesto. PESCO bo doprinesel k obvladovanju stabilnih razmer, poleg tega predstavlja dobro mesto za sodelovanje med EU in NATO. Glede bojnih skupin je treba dobro premisliti, kje bi jih lahko zaposlili. Ne bi smeli dopustiti podvajanja struktur. Treba je povečati vključenost EU, a ne na račun NATa, EU in NATO sta komplementarna in ne medsebojno nadomestljiva. Obe organizaciji se morata dopolnjevati in se medsebojno krepiti, saj vsaka zase poseduje edinstvena sredstva, ki so potrebna za soočanje z večdimenzionalnimi izzivi, kot na primer hibridnimi grožnjami ali nestabilnostmi v regiji. Treba je razviti civilne in obrambne zmogljivosti EU v korist obeh organizacij. Krizne misije pomenijo, da smo pripravljeni na situacije, če in ko se kaj zgodi. Več pozornosti bi morali nameniti obvladovanju konfliktov, socialnim zadevam, enakosti spolov, pismenosti in izobrazbi – vse navedeno namreč doprinese k ohranjanja miru in humanitarni pomoči. Potrebno je sodelovanje in iskanje konkretnih rešitev. Oblike mehke moči je treba uporabljati skupaj z drugimi oblikami, ki omogočajo reagiranje, kadar je to potrebno. Udeleženci so izpostavili tudi pomen boja proti lažnim novicam in kibernetičnim grožnjam, pri čemer se moramo zavedati, da ne glede na to, da ne gre za isto stvar, velikokrat prihajajo v kombinacijah. Prav zato bi morala EU delati na transparentnosti in se na takšen način izognila lažni propagandi.

Kot sklepno temo so udeleženci obravnavali aktualno stanje v črnomoški regiji. Uvodne govore pred splošno razpravo so imeli Asaf Hajiyev, generalni sekretar Parlamentarne skupščina Organizacije za črnomoško gospodarsko sodelovanje, Ivailo Kalfin, posebni svetovalec evropskega komisarja Oettingerja in zunanji minister Republike Bolgarije med leti 2005 in 2009 ter Thomas Mayr-Harting, izvršni direktor za Evropo in Centralno Azijo pri ESZD.

Gospod Hajiyev je v uvodu poudaril, da gre za pomembno regijo, ki združuje ljudi z različnimi vrednotami, religijami itn. in povezuje Evropo in Azijo,. Velik problem področja so begunci. Potrebno je okrepljeno sodelovanje. Potrebna so večja prizadevanja za energetska in kibernetična varnost.

Gospod Kalfin je v svojem nastopu poudaril, da se mora EU zavedati, da se osredotoča na odnose z zelo drugačnimi parlamenti. Trenutno je na področju osem zamrznjenih konfliktov. Črnomoška regija je zelo pomembna regija, v primeru, da se do nje pravilno pristopa. Treba se je dotakniti vseh področji – prometa, energije in medsebojnih stikov. Sinergija Črnega morja predstavlja platformo za medsebojno sodelovanje vseh. Treba je posvojiti pristop, ki vključuje vse, kajti ravnanje v nasprotju s tem je neproduktivno. Na tem mestu je treba omeniti tudi Vzhodno partnerstvo, ki je bilo vzpostavljeno leta 2009 zaradi spodbujanja političnega pridruževanja in gospodarskega povezovanja med EU in šestimi vzhodnoevropskimi partnerskimi državami (Armenijo, Azerbajdžanom, Belorusijo, Gruzijo, Republiko Moldavijo in Ukrajino).

Gospod Hating je poudaril, da vsakokratna širitev EU bogati. Dobri odnosi v Črnomorski regiji lahko pomembno prispevajo k stabilnosti in blaginji. Spremenjeno varnostno stanje na področju črnomorske regije predstavlja resen izziv za EU in vpliva na varnost in stabilnost Evro-Atlantskega področja. EU mora ostati gonilna sila pri oblikovanju nadaljnjih reform za demokratizacijo in vključevanje na podlagi Evro-Atlantskih vrednot. Podpreti je treba rezultate petega vrha Vzhodnega partnerstva, ki so usmerjeni k izgradnji demokratične, stabilne, uspešne in vzdržljive regije in med drugim vključujejo tudi „20 rezultatov za leto 2020“. To je okvir, katerega namen je izboljšati življenje državljanov vzhodnih partneric na štirih prednostnih področjih sodelovanja, opredeljenih v Rigi leta 2015. Treba je podpreti EU-NATO sodelovanje pri odzivu na migrantske pritiske v Egejskem morju in srednjem Mediteranu kot ukrep, ki krepi mednarodno pravo in varovanje prisilnih migrantov. Z ustreznimi ukrepi je treba preprečiti nastanek takšnih pritiskov v črnomorski regiji. Ob tem je treba razvijati politiko, ki bi bila usmerjena v odpravljanje vzrokov masovnih migracij. Zagotoviti je treba zadostno financiranje držav EU, ki sprejemajo migrante in gostijo prosilce azila. Treba je sprejeti tudi dodatne ukrepe, ki bodo usmerjeni v soupravljanje in sofinanciranje migrantskih politik na evropskih mejah. Evropske institucije morajo povečati vidljivost črnomorske regije, kar vključuje krepitev povezav s podonavsko regijo in izkoriščanjem potenciala makroregionalnih strategij EU.

Podpredsednik Komisije za mednarodne odnose in evropske zadeve Igor Antauer je navezal tudi stike s sledečimi člani drugih delegacij: Davidom Agiusom, članom malteškega parlamenta; Joséjem Miguelom Medeirosom, vodjo delegacije portugalskega parlamenta; Marošom Kondrotom, članom odbora za evropske zadeve v slovaškem parlamentu; Carlosom Rojasom Garcío, vodjo španske delegacije, predstavnikom za provinco Granada v španskem parlamentu, Nathanom Gillom, britanskim evropskim poslancem; Sifetom Podžićem, vodjo delegacije in predsednikom skupnega odbora za obrambo BiH in Radomirom Bogdanovićem, izrednim pooblaščenim veleposlanikom BiH v Bolgariji.

Ad 7)

Zapisnik 3. redne seje komisije je bil potrjen brez pripomb.

Predsednik
Bojan Kekec